

*Овсянніков Вячеслав Георгійович,
аспірант Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
v.ovsiannikov@dakkkim.edu.ua
ORCID: 0000-0001-8200-1709*

ВІДЕОКЛІПИ УКРАЇНСЬКИХ ПОП-РОК-ВИКОНАВЦІВ: ВІД ГЛАМУРУ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ

***Мета роботи.** У дослідженні охарактеризовано відеокліпи українських поп-рок-виконавців, в яких втілено розмаїття сценічних образів, що охоплюють широкий спектр соціально значущої проблематики. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні аналітичного та контекстуального методів, що дало можливість охарактеризувати найбільш знакову й актуальну тематику у відеокліпах сучасних українських поп-рок-виконавців. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що вперше в українській науці було розглянуто відеокліп у творчості вітчизняних виконавців у стилі поп-рок та визначено основні способи репрезентації їх образів у композиціях на актуальні та соціально значимі теми. **Висновки.** Найбільш популярними у творчості українських поп-рок-виконавців є тема кохання і соціально значуща проблематика. У відео творів, присвячених темі кохання, виконавець ототожнюється з ліричним героєм, при цьому сюжетне рішення в кожній роботі варіюється в залежності від задуму режисера, який відштовхується від тексту пісні. Тематика кохання нерідко поєднана з образами «красивого життя», втіленого у відповідних сценічних образах, вона, згідно з естетикою рок-музики, може тлумачитися як протиставлення справжньої реальності. Соціальна проблематика підіймається передусім у текстах пісень, однак вона може бути підсилена відеорядом, розростаючись до окремого сюжету.*

***Ключові слова:** сучасна популярна українська музика, поп-рок, відеокліп, гламур, соціальна проблематика.*

Овсянніков Вячеслав Георгиевич, аспирант Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Видеоклипы украинских поп-рок-исполнителей: от гламура к социальной проблематике

***Цель работы.** В исследовании охарактеризованы видеоклипы украинских поп-рок-исполнителей, в которых воплощено разнообразие сценических образов, охватывающих широкий спектр социально значимой проблематики. **Методология** исследования заключается в применении аналитического и контекстуального методов, что позволило охарактеризовать наиболее знаковую и актуальную тематику в видеоклипах современных украинских поп-рок-исполнителей. **Научная новизна** работы заключается в том, что впервые в украинской науке были рассмотрены видеоклипы в творчестве отечественных исполнителей в стиле поп-рок и определены основные способы репрезентации их образов в композициях на актуальные и социально значимые темы. **Выводы.** Наиболее популярны в творчестве украинских поп-рок-исполнителей тема любви и социально значимая проблематика. В видео произведений, посвященных теме любви, исполнитель отождествляется с лирическим героем, при этом сюжетное решение в каждой работе варьируется в зависимости от замысла режиссера, который отталкивается от текста песни. Тематика любви нередко соседствует с образами «красивой жизни», воплощенными в соответствующих сценических образах, она, согласно эстетике рок-музыки, может*

интерпретироваться как противопоставление подлинной реальности. Социальная проблематика поднимается прежде всего в текстах песен, однако она может быть усилена видеорядом, разрастаясь до отдельного сюжета.

Ключевые слова: современная популярная украинская музыка, поп-рок, видеоклип, гламур, социальная проблематика.

Ovsiannikov Viacheslav, Postgraduate Student of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Video clips of Ukrainian pop-rock performers: from glamor to social issues

The purpose of the article. The study describes video clips of Ukrainian pop-rock performers, which embody a variety of stage images covering a wide range of socially significant issues. **The methodology** consists in the application of analytical and contextual methods, which made it possible to characterize the most significant and relevant topics in the video clips of contemporary Ukrainian pop-rock performers. **Scientific novelty** of the work is that for the first time in Ukrainian science video clips were considered in the works of domestic performers in the style of pop rock and the main ways of representing their images in compositions were determined on topical and socially significant topics. **Conclusions.** The theme of love and socially significant issues are most popular in the works of Ukrainian pop-rock performers. In the video of works dedicated to the theme of love, the performer is identified with the lyrical hero, while the plot decision in each work varies depending on the director's plan, which is repelled from the text of the song. The subject of love often coincides with the images of «beautiful life» embodied in the corresponding scenic images; it, according to the aesthetics of rock music, can be interpreted as a contrast to the true reality. Social issues are raised primarily in lyrics, but it can be amplified by the video, expanding to a separate plot.

Key words: contemporary popular Ukrainian music, pop rock, video clip, glamor, social issues.

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку популярної музики неможливо уявити без видовищного компонента. Окрім традиційних концертних шоу, важливе значення в презентації пісенного твору сьогодні має відеокліп, який доповнює його текстовий і музичний компоненти видеорядом. Окрім того, відеокліп виконує й функцію презентації артиста, а тому сучасні представники шоу-бізнесу приділяють відеороботам особливу увагу. Вдало знайдений образ артиста у відеокліпі стає додатком-елементом його впізнаваності, а тому більшість представників музичної шоу-індустрії, до якої належать не лише поп-виконавці, а й рок-музиканти, на найбільш «хітові» композиції випускають відеороботи, в яких презентують не лише музичний твір, а й нові грані свого сценічного образу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відеокліп як форма презентації музичного твору представлена в розробках українських і зарубіжних дослідників, серед яких виділимо праці Г. Курінної [2], І. Романовської [6], Е. Советкіної [7], К. Станіславської [8], О. Чернишова [9], Т. Шак [10]. У цих розвідках розглядаються питання класифікації відеокліпів, кінематографічні прийоми, які в них використовуються, взаємозв'язок тексту або музики з видеорядом. На сьогоднішній день однак відсутні роботи, в яких подано характеристику відеокліпів у їхньому зв'язку з тим чи іншим напрямом популярної музики або здійснено аналіз тематичних пріоритетів відеокліпів того чи іншого виконавця, які допомагають створити його художній образ. У роботах, присвячених вивченню рок-музики як соціокультурного явища

(дослідження Л. Васильєвої [1], Н. Лівой [3], В. Откидача [4], І. Палкіної [5]), відсутня характеристика відеокліпів у творчості представників цього напрямку.

Мета статті полягає у характеристиці відеокліпів українських поп-рок-виконавців, в яких втілено розмаїття сценічних образів, що охоплюють широкий спектр соціально значущої проблематики.

Виклад основного матеріалу. Для рок-музикантів притаманний нонконформізм у творчості, оскільки рок виникає як музичний напрям протестного спрямування. Однак в рок-музиці доволі швидко з'явилися й інші течії, які зближали її з поп-музикою. Таким напрямом став поп-рок, який є стилістично різноманітним, але орієнтується передусім на більш широку публіку, заради чого спрощуються тексти, мелодика, аранжування. Це надає можливості усім, хто не є прихильником класичного року, також стати шанувальником того чи іншого гурту або виконавця. Тематика творчості поп-рок-виконавців є різною, але, безумовно, центральними темами є особистісний світ індивіда в розкритті вічної теми кохання. Не менш важливою є й соціальна проблематика, яка виявляє в цьому напрямі рок-музики його протестну генезу. Менш характерною, але також вагомою складовою поп-року є звертання до теми «красивого життя», яке сьогодні позначається терміном «гламур». Нагадаємо, що в рок-музиці існував окремий напрямок – глем-рок, представники якого у своїх шоу використовували яскраві костюми і макіяж, розкішне оформлення концертів. Зазначимо однак, що в добу відео-індустрії гламур не зводиться лише до цих компонентів, а тематика гламуру може розкриватися в різних аспектах. Розглянемо творчість сучасних українських поп-рок-виконавців з позиції репрезентації їхніх образів у відеокліпах різної тематики, розпочавши з менш характерної, але знакової для сучасної культури, тематики гламуру.

Співачка Альона Вінницька в дитинстві захоплювалася рок-музикою і була певний час солісткою рок-гурту «Последний Единорог» (1993), однак відомою вона стала не в рок-, а поп-проекті «ВІА Гра» з його підкресленим еротичним та гламурним іміджем. Розпочавши сольну кар'єру в 2003 р., Альона Вінницька не відмовляється від елементів еротики та гламуру, створюючи образ поп-рок-виконавиці з акцентом на зазначені складові. Гламурна естетика тією чи іншою мірою представлена в усіх відео-роботах співачки, але ми детально зупинимося лише на кількох кліпах.

У пісні «007» (2005) головний акцент зроблено не на чоловічому персонажі (агент 007), а жіночому, який (а вірніше – які) в кліпі втілює Альона Вінницька. Співачка у відео представлена в кількох образах, і всі вони мають яскраво виражені гламурні елементи, які особливо підкреслені у сцені вечірки, куди на завдання прийшла героїня співачки. Розмаїття сценічних втілень героїні Альони Вінницької, які вдало розкривають тематику «красивого життя» у детективному сюжеті, вносить «родзинку» у відеоряд кліпу. У даній відеороботі звертання до гламурних образів обумовлено сюжетикою кліпу, а тому ця тема подано без характерної для рок-виконавців (як представників нонконформізму) його критики. Нагадаємо, що провідні сценічні образи співачки, яка позиціонує себе як представниця рок-музики, базуються

передусім на гламурних компонентах, тому саме цей кліп є одним з найбільш органічних для неї як для рок-виконавиці. У кліпі на пісню «Куклы» (2006) образ співачки також постає втіленням гламуру, однак тут Альона Вінницька протиставляє себе представницям шоу-бізнесу, справедливо порівнюючи їх з ляльками – іграшками, іноді вельми небезпечними. І хоча сама співачка, і образи героїнь, яких вона критикує, мають яскраво виражені риси гламуру, між ними є різниця, яка полягає в органічності, «справжності» співачки, що показано передусім через природність її рухів, на відміну від штучності «ляльок». Таким чином, у кліпі Альона Вінницька як співачка використовує елементи гламурної стилістики, одночасно її критикуючи, що створює подвійність в тлумаченні гламуру, що характерно для представників рок-музики.

Кліп на пісню «Подари» (2014) має два плани: один зосереджується на образі співачки, другий показує зйомку фільму про кохання, про що співає лірична героїня Альони Вінницької. Обидва плани не протиставляються одне одному, оскільки пов'язані між собою, тим не менше, своїм образом, що містить елементи гламуру, співачка протиставляється героям кінофільму, які показані в буденному житті. Не позбавлений гламурних деталей й останній кліп співачки «Подари мне свое сердце» (2016), який є скороченою та наново аранжованою версією пісні «Подари» (2014). Попри те, що у ньому використано мінімум антуражу (відповідно до спрощення та мінімалізації засобів виразності при аранжуванні), образ співачки підкреслено гламурний: героїня Альони Вінницької йде позаміською трасою в яскравій червоній відкритій сукні у туфлях на високих підборах, тим самим контрастуючи неясковим кольорам осінньої природи. Другий «персонаж» кліпу – чорний автомобіль, який наздоганяє співачку і в який наприкінці вона збирається сісти – також елемент гламуру.

Таким чином, образ Альони Вінницької у кліпах є підкреслено гламурний. Це пов'язано передусім з досвідом роботи в гурті «ВІА Гра», який хоча і тривав лише три роки, але вплинув на її подальшу сольну кар'єру в плані вирішення сценічних образів. Гламурність є другим «Я» співачки, навіть якщо вона критично ставиться до атрибутики розкоші та «красивого життя». Рокова складова у співачки виявлена передусім у музиці, тоді як імідж співачки цілком характерний для шоу-бізнесових поп-проектів.

Творчість Міки Ньютон (справжнє ім'я – Оксана Грицай) також відноситься до поп-року, хоча його українським назвати важко. Попри те, що співачка народилася в м. Бурштин Івано-Франківської обл., де отримала освіту, яку продовжила в Києві, її перший продюсер Ю. Фальоса наполягав на тому, щоб вона не виконувала пісні українською мовою, орієнтуючи її на російський музичний ринок. Однак співачка у 2011 р. брала участь в Євробаченні від України, де з піснею «Angel» посіла 4-те місце; її російськомовні пісні 2000-х рр. часто звучали на українському радіо та телебаченні, тому вона цілком справедливо може вважатися представником українського поп-року.

На відміну від Альони Вінницької, Міка Ньютон не прийшла на велику сцену з шоу-бізнесу, і тому в її творчості гламурна складова не є провідною. В

кліпах співачки ми знаходимо гламурну атрибутику, однак вона часто є смисловою складовою сюжетики кліпу. Кліп на пісню «Убежать» (2005), який у свій час не взяв на ротацію жоден канал через відверті еротичні сцени, містить елементи гламуру. Останній однак трактується в контексті протиставлення жебрацькому пострадянському побуту, з якого прагне вирватися героїня Міки Ньютон. Образ самої співачки у кліпі позбавлений рис гламуру, у її бажанні відірватися від буденності гламурна атрибутика стає символом світу, де немає жахів побуту, в якому проходить життя головної героїні. І хоча цей гламурний світ «красивого життя» не є ідеалом і прагненням співачки, він в її світогляді асоціюється відходом від буденності.

У дещо іншому ключі трактується гламур в кліпі «Аномалія» (2005), який зробив співачку відомою на всю Україну. Текст пісні змальовує «аномальну» дівчину, яка не захоплюється ані сучасною музикою, ані модою, не вживає наркотиків, має доволі туманне уявлення про новітні комп'ютерні технології. Відповідно до змісту пісні, у кліпі є протиставлення двох світів – світу «красивого життя», який представлено атрибутикою моди XVIII ст., та світу нонконформізму, символом якого є рок-музика. Співачка у кліпі постає у двох образах – світської дами XVIII ст. та юної рокерки, і у їх протиставленні перевага віддається другому, де Міка Ньютон уособлює сучасну дівчину-підлітка, якій гламур є неприйнятним. В підході до інтерпретації «красивого життя» цей кліп ближчий до традиційного тлумачення гламурної символіки в рок-музиці, де на перший план виходить нонконформістська складова. Також на відміну від попередніх пісень та знятих на них кліпів, у пісні «Аномалія» підкреслено рок-звучання завдяки доволі тривалому за часом гітарному соло наприкінці пісні, яке у відео підкреслюється завдяки виводу в кадр соліста-гітариста. На нашу думку, саме завдяки класичній для традиції рок-музики інтерпретації гламуру криється популярність цього відео, яке зробило Міку Ньютон «зіркою». Можливо, попередній кліп «Убежать» також відкрив би ім'я співачки для широкого загалу, однак в ньому є певна архаїчність в трактуванні символіки «красивого життя», оскільки режисер інтерпретує гламур в пострадянському його розумінні, де протиставляються «чорнуха» пострадянського побуту та сумнівний блиск «нічного життя».

Гра з гламурними образами представлена в кліпі співачки на англійську пісню «I'm Sorry» (2006). В ньому головна героїня Міки Ньютон є співачкою, в її самопрезентації вона одночасно є моделлю. В кліпі представлені усі елементи красивого життя – модний одяг, машина, гроші, однак вони є елементами минулого життя, яке остогидло героїні. Символом відмови від минулого виступає вогонь, який спалює усе навколо, передусім те, що символізує гламур, вводячи у розпач коханого, який відчуває, що втрачає її назавжди. Таким чином, гламурна образність в кліпі «I'm Sorry» трактується в іронічному ключі, подібно до кліпу «Аномалія», хоча і в іншому аспекті.

У більш пізніх кліпах співачки гламурні елементи не несуть особливої символіки і є доповненням образу співачки. У кліпі «Ангел» (2011) героїня Міки Ньютон, відповідно до тексту пісні, постає як образ ідеалу, янгола, яка безмежно кохає іншу людину і лише сподівається на взаємність. Вирішення

образу жіночого ідеалу не позбавлене рис гламурності: як в ретро-образі, представленому на початку пісні, так і в образі артистки, що співає на сцені, яка одягнена в яскравий костюм. Однак ці образи спрямовані на підкреслення жіночості героїні Мікі Ньютон і не мають негативних конотацій.

Отже, у кліпах Мікі Ньютон гламурна образність, яка не є центральною в репрезентації образу співачки, трактується достатньо широко: як символ «іншого життя» в його пострадянському розумінні, як іронія щодо «красивого життя», як символ жіночості й краси.

Центральною темою в творчості поп-рок-виконавців є тема кохання, яка є завжди актуальною. Розглянемо її вирішення у відеоряді у творчості гурту «Лама». Солісткою колективу та її обличчям є Наталя Дзеньків, а назва гурту пов'язана з давньошумерською міфологією, яку уособлює богиня Лама – символ особистості. У відеокліпах раннього періоду творчості співачка часто з'являється з намальованим «третім оком» (бінді), який є знаком правди в індуїстській релігії, але в підкреслено індійських образах вона представлена в кліпі «Тримай» (2010). Текст пісні, як більшість в творчості гурту, розкриває тему кохання. Музика в цілому витримана у стилі рок, однак в інструментальних частинах є елементи, які апелюють до орієнтальної музичної традиції, щоправда, не завжди індійської. Саме музика є сполучною ланкою між текстом, який оповідає про кохання, та сценічним антуражем кліпу. У зйомках відео взяли участь усі учасники гурту, проте центральним персонажем є Наталя. У кліпі є традиційні «індійські» атрибути – змія, східні килими, актори-танцюристи з розфарбованими тілами та одягом, однак в іміджі самої Наталі з умовного індійського – лише бінді та татування на тілі, все інше – цілком європейське і витримане в класичних традиціях поп-року, як уся творчість колективу. Таке поєднання не вповні відповідає змісту і лише частково музиці пісні, однак більш детально розкриває глибинний зміст назви гурту та філософію його лідерки.

У пісні «Мій милий» (2015), яку гурт виконав разом з Тонею Матвієнко, також є етнічні мотиви, на цей раз українські, оскільки Т. Матвієнко представляє етнічну гілку української популярної музики. Режисер кліпу Д. Перетрутов вдало знайшов кольорове рішення, яке має символічний характер. У тексті пісні коханого порівнюють з чорно-білим птахом, і лірична героїня, від імені якої йде розповідь, представлена двома образами – білому (Т. Матвієнко) і чорному (Н. Дзеньків). Образ, створений Н. Дзеньків – земний, чуттєвий, образ, створений Т. Матвієнко – небесний, майже безтілесний, обидва вони репрезентуються за допомогою як зовнішніх компонентів (одяг, колір волосся), так і вокалу співачок. Таке взаємодоповнення робить кліп та збірний образ головної героїні, що кохає, багатограним, підкреслюючи це музикою, в якій поєднуються риси рок-балади, ліричної пісні та фольклору, яскравим вокалом, а також відеорядом.

Виокремлення жіночих образів і концентрація на них привело до того, що у відео все частіше стала потрапляти лише солістка, а у кліпах віддаватися перевага узагальненій сюжетності. Відео на пісню «Не кажу прощай» (2016) вирішено саме в такий спосіб: в кадрі є лише лірична героїня, яка знаходиться

далеко від коханого та шукає його. Образ її коханої людини лише окреслений і не з'являється в кадрі. Всю умовну сюжетну лінію у кліпі бере на себе вокалістка: вона шукає коханого в пустелі, в джунглях, на березі моря, під водою. Її пошуки закінчуються у пустелі, де на пагорбі височіє буддійський храм, дивлячись на який, вона бачить тінь свого коханого. Уся «екзотична» лінія відеоряду спрямована на підкреслення ідеї пошуку, який охопив усі можливі куточки земної кулі. У відео на пісню «Привіт, привіт» (2018) використано ту ж саму ідею пошуку, однак вирішена вона значно аскетичніше. У кліпі два герої – співачка та її коханий, вони ніби знаходяться поруч, але вони разом лише позірно, бо в певні моменти сюжету героїня перетворюється на птаха та дельфіна і зникає, залишаючи його наодинці.

Таким чином, у творчості гурту «Lama» провідною є тема нерозділеного кохання, яка знаходить втілення не лише в текстах пісень. Її увиразнює відеоряд, який підкреслює розмаїття образів ліричних героїнь, створених солісткою гурту Н. Дзеньків.

Соціальна тематика широко представлена в творчості поп-рок-гуртів «Океан Ельзи», «Скрябін», «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитіла». Так, пісня «Best друг» гурту «СКАЙ» підіймає проблему ВІЛ/СНІДу, пісня «Аеліта» гурту «Мотор'ролла» розкриває тему вживання наркотиків, пісні гурту «Антитіла» торкаються питань абортів («Невидимка») та впливу телебачення на людину («Вибирай»). Як правило, соціальна проблематика представлена і в тексті пісні, і у відеоряді, однак є випадки, коли відеоряд доповнює текст пісні, додаючи йому нові сенси саме в контексті розкриття соціально значимих тем (пісня «Best друг» гурту «СКАЙ»).

Широко представлена соціальна проблематика і в творчості гурту «Океан Ельзи». Цей колектив, який виник в 1994 р., є найпопулярніший в Україні. В історично важливі моменти «Океан Ельзи» завжди звертався до соціально значущих тем, соціальна проблематика проходить червоною ниткою в творчості гурту від початку творчого шляху до сьогодні. Пісня «911» (2001) розкриває тематику технізації та технологізації сучасного суспільства. Ліричний герой пісні порівнює себе з машиною, який кохає іншу машину, і вони разом є щасливою родиною. Але щасливою цю родину можна назвати, лише розуміючи іронічність та саркастичність щодо описуваних персонажів. Недомовленість тексту знаходить продовження у відеоряді. Кліп, який її презентує, є максимально аскетичним – усі члени гурту «Океан Ельзи» знаходяться в машині, яка фактично є головним персонажем відео. Осінній морок та дощ створюють атмосферу, що пригнічує, а завершується кліп тим, що машина вибухає. Цей вибух можна розглядати як протест проти механізації людського буття, але також і як її наслідок. В розкритті гостро соціальної теми важливим стає не лише текст, а і його розгортання у відеопросторі, який допомагає відшукати в пісні нові смисли, одночасно їх приховуючи.

Пісня «Життя починається знов» (2015) розкриває тему життя літніх людей. Як зазначено в описі цього відео на офіційному каналі гурту, воно поєднує формати короткометражного фільму й соціальної реклами. У самому тексті відсутня соціальна проблематика: він розповідає про кохання, в ньому

взагалі немає натяків на те, що йдеться про кохання літніх людей. Однак у відео тема кохання розкривається передусім у соціальному плані. Відеоряд подає фрагменти життя щасливих пар, які разом вже багато років. Цементує відео сюжетна лінія, в якій показана доля двох людей, що знаходять одне одного після тривалої розлуки. Розкриття теми кохання літніх людей подано не лише в соціальному, а й в екзистенційному ключі – як питання внутрішньої свободи людини, її постійному та невпинному прагненні до щастя.

Соціальна проблематика представлена в творчості гурту «O.Torvald». Англійська пісня «Time», яку колектив представляв на Євробаченні в Києві у 2017 р., розкриває тему часу: час – це єдине, що не можна повернути, а тому люди повинні цінувати кожну хвилину. Цікавим було вирішення сценічного виступу у фіналі національного відбору, який за задумом цілком можна прирівняти до концертного відеокліпу. Центральним елементом сценічного рішення стає годинник (на грудях співака-соліста та позаду сцени) зі зворотнім відліком часу, який наприкінці пісні змінює колір з червоного на зелений, символізуючи новий вимір часу. На жаль, це сценічне рішення пісні не було повторено на самому конкурсі Євробачення, що, на нашу думку, стало однією з причин низької оцінки журі та публіки цього твору.

Отже, соціальна проблематика є невід'ємною частиною у творчості усіх поп-рок-гуртів, яка розкривається передусім за допомогою текстів пісень, але часто доповнюється і навіть переосмислюється у відеороботах.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше в українській науці було розглянуто відеокліп у творчості вітчизняних виконавців у стилі поп-рок та визначено основні способи репрезентації їх образів у композиціях на актуальні та соціально значимі теми.

Висновки. Найбільш популярними у творчості українських поп-рок-виконавців є тема кохання і соціально значуща проблематика. У відео творів, присвячених темі кохання, виконавець ототожнюється з ліричним героєм, при цьому сюжетне рішення в кожній роботі варіюється в залежності від задуму режисера, який відштовхується від тексту пісні. Тематика кохання нерідко поєднана з образами «красивого життя», втіленого у відповідних сценічних образах, вона, згідно з естетикою рок-музики, може тлумачитися як протиставлення справжній реальності. Соціальна проблематика підіймається передусім у текстах пісень, однак вона може бути підсилена відеорядом, розростаючись до окремого сюжету.

Література

1. Васильєва Л. Л. Рок-музика як фактор розвитку культури другої половини ХХ століття: автореф. дис. ... канд. мист.: 17.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2004. 19 с.
2. Курінна Г. Специфічні особливості сценарію сучасного музичного кліпу. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2014. Вип. 1. С. 39-42.
3. Ліва Н. В. Рок-культура як явище романтичної традиції: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2012. 16 с.
4. Откидач В. М. Рок-музика як соціокультурне явище: автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства: 26.00.01 «Теорія та історія культури». Харків, 2008. 40 с.

5. Палкіна І. І. Жанроутворення у рок-мистецтві: міжвидові та внутрішньовидові взаємодії: автореф. дис. ... канд. мист.: 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2017. 16 с.
6. Романовская И. В. Проявление интертекстуальности в художественном пространстве музыкального видеоклипа. *Инновации в современном музыкально-художественном образовании*. 2008. № 2. С. 254-258.
7. Советкина Э. В. Эстетические особенности музыкальных видеоклипов: автореф. дис. ... канд. иск.: 17.00.03 «Кино, теле- и другие экранные искусства». Москва, 2005. 26 с.
8. Станіславська К. І. Музичний відеокліп як мистецько-видовищна екранна форма сучасної культури. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. Київ: Міленіум, 2012. № 1. С. 136-140.
9. Чернышов А. В. Драматургия песенного видеоклипа. *Вестник Санкт-Петербургского государственного университета*. Сер. 15. 2012. Вып. 2. С. 159-172.
10. Шак Т. Ф. Музыка в структуре медиатекста. Краснодар: изд-во КГУКИ, 2010. 326 с.

References

1. Vasilyeva, L. L. (2004). Rock-music as a factor of cultural development in the second half of the 20th century. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: Kiev's National University of Culture and Arts [in Ukrainian].
2. Kurinna, A. V. (2014). Specific feature of music video modern television. *Tradysii ta novatsii u vyshchij arkhitekturno-khudozhnij osviti*, 1, 39-42 [in Ukrainian].
3. Liva, N. V. (2012). Rock-culture as a phenomenon of romantic cultural tradition. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts [in Ukrainian].
4. Otkydach, V. M. (2008). Rock music as socialculture phenomenon. Extended abstract of doctor's thesis. Kharkiv: Kharkiv State Academy of Culture [in Ukrainian].
5. Palkina, I. I. (2017). Genre creation in rock art: interspecific and intraspecific interactions. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts [in Ukrainian].
6. Romanovskaya, I. V. (2008). The manifestation of intertextuality in the art space of a music video. *Innovatsii v sovremennom muzykalno-hudozhestvennom obrazovanii*, 2, 254-258 [in Russian].
7. Sovetkina, E. V. (2005). Aesthetic features of music videos. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow: Institute for Advanced Studies of Television and Radio Broadcasting [in Russian].
8. Stanislavska, K. I. (2012). Music video clip as an artistic-spectacular screen form of contemporary culture. *Visnyk Derzhavnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 1, 136-140 [in Ukrainian].
9. Chernyshov, A. V. (2012). Dramaturgy of a song video clip. *Vestnik Sankt-Peterburgskogo gosudarstvennogo universiteta*, ser. 15, 2, 159-172 [in Russian].
10. Shak, T. F. (2010). Music in the structure of the media text. Krasnodar: KGUKI [in Russian].